

Spolufinancováno
Evropskou unií

Podpora AKTIVNÍHO a odpovědného občanství ve školách

Příručka pro AKTIVNÍ a odpovědné občanství ve školách

GYMNÁZIUM
JOSEFA RESSELA

Sukromna základna
škola
Felix

Slovakia

odpo
vědná
společ
nost

Learnable

www.ecece.org

WSB University

Podpora Evropské komise pro produkci této publikace nepředstavuje souhlas s obsahem, který odráží pouze názory autorů, a Komise nenes odpovědnost za jakékoli použití informací v ní obsažených.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Tento dokument podléhá licenci [Creative Commons Attribution- ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) .

Připsáno :

Vyvinuto v rámci projektu ACTIVE financovaného programem Erasmus+ (www.active-citizen.eu)

Verze 2.0 (konečná verze)

listopadu 2023

Obsah

Obsah	2
1. Účel pokynů	3
2. Obsah _ Pokyny	3
3. Hlavní cíl	4
4. Obsah projektu	4
5. Použitá metodika – ACTIVE Toolkit	4
6. Hlavní témata obsažená v ACTIVE Toolkit	5
7. Realizace ve školách	6
8. Realizace a aktivity na školách	7
8.1. Slovensko	7
8.2. Česká republika	10
8.3. Rakousko	11
8.4. Itálie	14
8.5. Polsko	17
9. Zkušenosti a výsledky hodnocení pro učitele	22
10. Zkušenosti a výsledky hodnocení pro studenty	26
11. Učitelé pokračují v aktivitách	28
12. Model připravený k použití ve školách	28
13. Závěry	31

1. Účel pokynů

Příručka poskytuje zkušenosti s implementací inovativního přístupu ACTIVE založeného na ACTIVE Toolkit s cílem inspirovat široké spektrum středních škol k zavádění metodik a aktivit do svých osnov.

2. Obsah _ Směrnice

Pokyny obsahují následující témata:

Cíle a obsah projektu

- rozsah a cíle projektu

Použitá metodika

- shrnutí metodiky a přístupu ACTIVE (The ACTIVE Toolkit)

Pilotní fáze – implementace ve školách

- popis aktivit realizovaných ve školách
- typy zapojených škol
- vhodné subjekty pro realizaci aktivit

Zkušenosti a výsledky hodnocení

- hodnocení výsledků pilotní akce
- nejdůležitější poznatky a získané zkušenosti
- zkušenosti od učitelů
- získané dovednosti

Model připravený k použití ve školách

- udržitelnost metodiky a jejích nástrojů
- způsob, jakým mohou veškerý materiál využít ostatní učitelé a školy
- doporučení pro školy

3. Hlavní cíl

Umožnit žákům působit jako aktivní a odpovědní činitelé v demokratické společnosti. Pouze aktivní a zodpovědní občané, kteří jsou otevřeni komunikaci navzdory možným rozdílům v hodnotách a potřebách a dokážou reflektovat (možné) dopady svých rozhodnutí a jednání, mohou zajistit udržitelné hodnoty a demokratickou společnost.

Odpovědné jednání představuje vědomou reakci na situaci, kdy si aktér uvědomuje a přijímá svou roli a je otevřený reflektovat dopad svého jednání. Odpovědné jednání v tomto smyslu je proti nevědomé reakci na situaci bez sebereflexe. Proto budeme věnovat pozornost tématům, jako jsou předsudky, pochopení situace a informací, hodnot a dopadů.

4. Obsah projektu

- Vývoj sady ACTIVE Toolkit
- Vzdělávací a školicí aktivity pro učitele
- Pilotáž – implementace Toolkitu ve školách
- Vyhodnocení pilotáže ve školách
- Vypracování pokynů

5. Použitá metodika – ACTIVE Toolkit

Toolkit se skládá ze tří částí:

- I. Metodika pro učitele
- II. Kniha aktivit pro učitele
- III. Pracovní materiály pro aktivity a studenty

I. Metodika pro učitele (*tento dokument*) se skládá z vysvětlení principů a termínů a pojmů, které mají být použity při implementaci Toolkitu. Cílem metodiky je poskytnout zázemí a nastavit společný základ a porozumění pro učitele, aby byli připraveni vzít si sadu nástrojů do třídy.

II. Kniha aktivit pro učitele je soubor pracovních činností (scénáře krok za krokem), které mohou učitelé zapojit do třídy. Aktivity korespondují s tématy metodiky, takže učitelé mohou snadno najít vhodnou aktivitu pro téma probírané v metodice. Existuje alespoň jedna aktivita pro téma zahrnuté v Metodice.

III. Pracovní materiály pro aktivity a studenty poskytují materiály, které budou studenti používat během aktivit. Materiály se skládají převážně ze šablon, které může učitel předat studentům pro lepší strukturování aktivity.

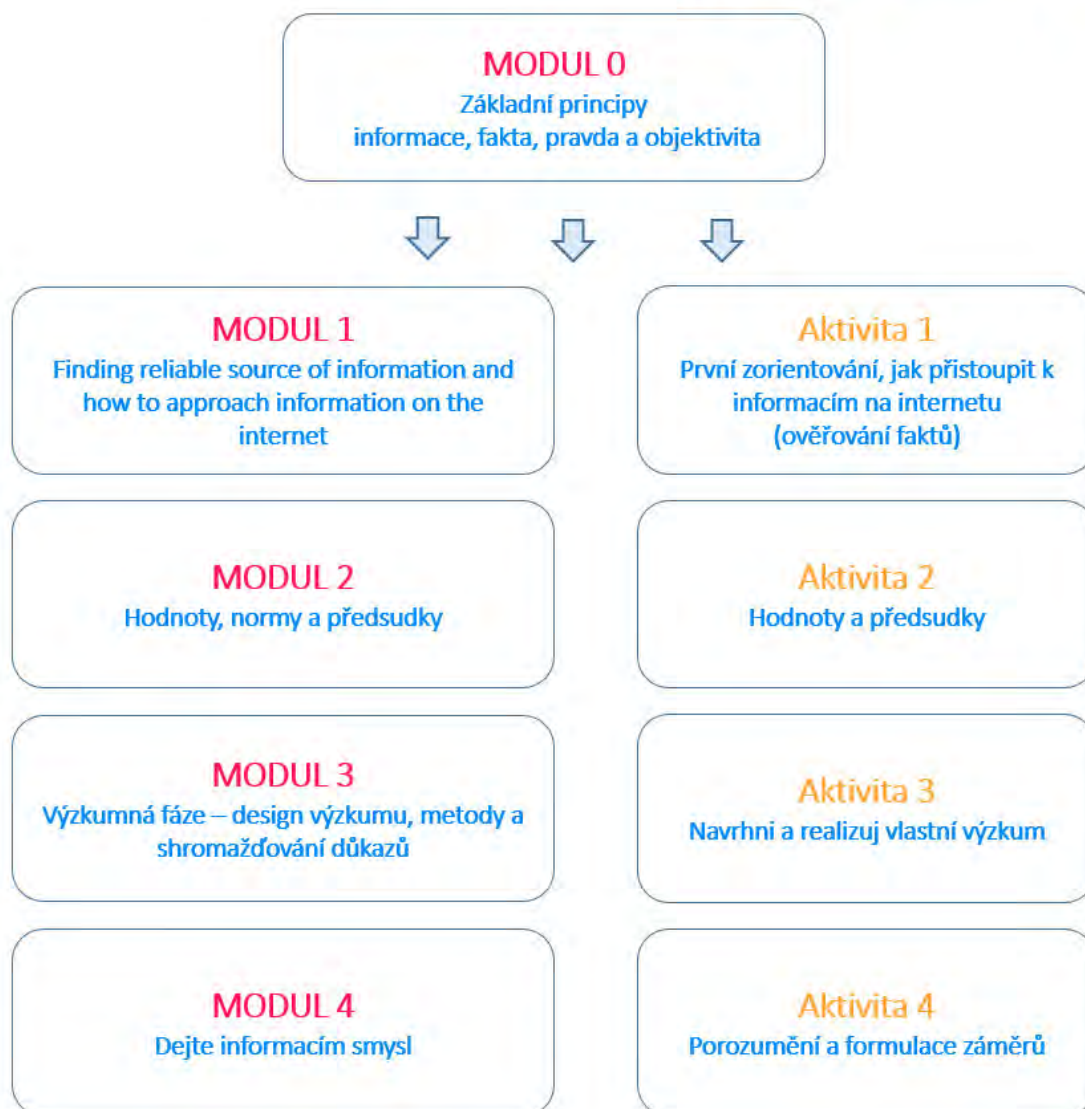

6. Hlavní témata obsažená v ACTIVE Toolkit

Hlavní témata obsažená v ACTIVE Toolkit jsou:

- pochopení pojmů fakta, pravda a objektivita,
- práce s informacemi na internetu (jak posuzovat kvalitu informací),
- jak se vypořádat s dezinformacemi a fake news (jak je identifikovat a jak se nenechat manipulovat),
- pochopení role hodnot, norem a předsudků v našem rozhodování,
- navrhování vlastního výzkumu ke shromažďování relevantních informací,
- vyhodnocování informací (důkazů) a formulování závěrů pro naše rozhodování.

Moduly & Aktivity

7. Realizace ve školách

Aktivity byly přímo realizovány ve školním roce 2022/2023 v pěti zemích: Rakousku, Itálii, Polsku, Slovensku a České republice. Celkem se do 60 hodin třídních aktivit zapojilo 855 žáků.

9 škol v 5 zemích implementovat metodologii Toolkit

**16 učitelů se zúčastnilo jako ambasadoři projektu
ACTIVE na školách**

**855 studentů se zúčastnilo 28 tříd činnosti s celkový z
60 učení hodin**

Aktivity byly realizovány během běžné školní výuky, především v hodinách jazyků (italština, angličtina), zeměpisu a dějepisu a humanitních/občanských studií.

8. I realizace a aktivity na školách

Níže naleznete popis, jak byl ACTIVE Toolkit implementován a testován ve školách v 5 zemích, které se projektu účastnily.

8.1. Slovensko

Pilotní fáze projektu ve škole Felix zahrnovala nejméně třináct členů učitelského sboru s různou úrovní vstupu v závislosti na povaze aktivity. Dva zaměstnanci zastupovali školu na setkáních mezinárodních partnerů a koordinovali celkovou implementaci programu. Další dva učitelé, jeden ze základní a jeden střední školy, se zúčastnili jak osobního školení, tak on-line workshopů pro učitele a byli pověřeni, aby znalosti a porozumění plynoucí z tohoto školení předávali dalším deseti kolegům ve škole. Za tímto účelem byl vyhrazen čas na porady zaměstnanců a učitelé méně formálně diskutovali o realizaci projektu během plánovacích schůzek. Učitelé se shodli na šesti hlavních aktivitách, které jsou v souladu se sadou projektových nástrojů a které, jak věřili, nejlépe zvýší povědomí o falešných zprávách, dezinformacích a dezinformacích v různých ročnících.

Přístup a obsah aktivit

Aktivita 1 – Konspirace Světového ekonomického fóra

Dva učitelé na katedře anglického jazyka vytvořili osmnáctistránkovou brožuru aktivit navrženou tak, aby ilustrovala druhy konspiračních teorií nebo naopak které obklopují Světové ekonomické fórum. Tyto aktivity zahrnovaly čtenářské úkoly, aktivity na zaplňování bílých míst a diskuzní témata. Když studenti procházeli brožury, byli vyzváni, aby zpochybnili teorie a předložili alternativní vysvětlení navrhovaných argumentů.

Aktivita 2 – Studenti zkoumají konspirační teorie

Po dokončení úkolů obsažených v brožurce WEF byli studenti požádáni, aby pracovali buď sami, nebo ve dvojicích a prozkoumali jednu konspirační teorii hlouběji. Jejich úkolem bylo sami rozhodnout, zda má jejich zvolená teorie nějakou podstatu nebo věrohodnost. Jejich výzkum byl poté prezentován jako písemná zpráva, která by tvořila vyprávění pro jeden úsek delšího videodokumentu. Tuto fázi činnosti vedli členové oddělení ICT.

Spolufinancováno
Evropskou unií

ACTIVE
Příručka a zkušenosti

Písenné zprávy byly zkopírovány a vloženy do Parakeet, aby mohly být převedeny na zvukové, hlasové soubory, které byly nahrány do softwaru pro úpravu videa podle výběru studentů. Videoklipy bez licenčních poplatků byly poté získány a staženy z řady platforem a nahrány do sad pro úpravu videa, aby se vylepšilo původní vyprávění. Výsledkem byl dvacetiminutový dokument, který se zabýval tématy jako patnáctiminutová města, bezhotovostní společnost a budoucnost medicíny. Ve všech případech studenti došli k závěru, že konspirační teorie, které zkoumali, při bližším zkoumání neobstály.

Aktivita 3 – časopis Fake News

Učitelé v 8. třídě pracovali se svými studenty na vytvoření časopisu Fake News. Studenti byli povinni zkoumat příběhy, které byly buď nepravdivé nebo těžko uvěřitelné, zatímco ostatní psali své vlastní originální příběhy. Ti studenti, kteří se rozhodli přispět falešnými zprávami, byli požádáni, aby zahrnuli prvky, jako jsou překlepy, gramatické chyby nebo protichůdné informace, které by mohly čtenáře vést k závěru, že příběh není pravdivý. Zdrojem obrázků bylo vylepšení textů a učitel pomáhal s formátováním časopisu pomocí iStudio Publisher.

Aktivita 4 – Studenti sami rozhodovali, které příběhy jsou pravdivé a které ne

Dokončený časopis byl vytištěn a kopie distribuovány mezi studenty 6. a 7. ročníku. Učitelé v těchto třídách požádali studenty, aby si příběhy přečetli a sami rozhodli, které jsou pravdivé nebo falešné. Čtenáři poté vyplnili krátký dotazník, který byl přiložen k časopisu, aby ostatním pomohl pochopit důvody své volby.

Aktivita 5 - Slováci spiklenci

Učitel humanitních předmětů, pracující se studenty 1. ročníku střední školy, provedl rozšířenou aktivitu hraní rolí. Třída byla rozdělena do tří skupin. Hlavním cílem byla analýza jednoho z nejznámějších slovenských konspiračních časopisů. Studenti prováděli výzkum pomocí videí, sociálních sítí a odkazováním na slovenské konspirační časopisy. V návaznosti na svůj výzkum byli studenti požádáni, aby zkoumali, porovnávali a našli rozdíly ve výzkumu ostatních žáků, jejich projevy, financování, důvěryhodnost a používání sociálních sítí.

Další fáze aktivity byla navržena tak, aby simulovala mezinárodní soud. Studenti byli rozděleni do dvou velkých skupin, advokátů a státních zástupců. Třetí menší skupina byla zvolena jako soudci. Studenti se snažili najít důkazy, že Muammar al-Kaddáfí byl tyran. Obhájci se snažili najít věrohodné důkazy, že byl diktátorem. V závěrečném

výstupu (procesu) předvolali svědky (studenty), aby na soudce udělali dojem a přesvědčili je. Soud nakonec rozhodl, že nebyly nalezeny žádné důkazy.

Aktivita 6 - Odhalení základních metod manipulace

Učitelé 7. ročníku pod vedením Moniky Láslopové předložili studentům smyšlený článek a požádali je, aby se zamysleli nad tím, proč text není pravdivý. Zaměřili se na podtržené pasáže textu a vedli diskuzi o následujících otázkách:

Na základě čeho jste zjistili nesprávnost informací?

Jaký je smysl textu, k čemu má čtenáře vést?

Napadá vás nějaký případ, kdy jste si něco přečetli online a text vás přivedl k nákupu?

Aktivita 7 - Identifikace manipulace v textu a vyhodnocení informací z historických pramenů

Studenti 9. ročníku byli požádáni, aby si prohlédli historické plakáty a identifikovali znaky propagandy nebo co nejvíce nástrojů propagandy (např. negativní nálepkování, získání sympatií hezkými slovy, ztotožnění se se skupinou jako „jeden z vás“...)

Aktivita 8 - Práce s historickými prameny a identifikace hoaxů, práce s hoaxy

Děti v 5. třídě pracovaly s informacemi, které jsou veřejně známé jako podvod, nebo pracovaly s informacemi o událostech, které se skutečně staly, ale jsou sporné. Úkolem bylo najít několik zdrojů, porovnat je a vybrat informace, které se shodovaly, naučit se pracovat se zdroji a umět rozlišit pravdivé informace od nepravdivých.

Aktivita 9 - Média pracují s emocemi lidí

Studenti v 9. ročníku byli požádáni, aby kriticky vyhodnotili informace a rozpoznali nástroje, kterými neseriózní média manipulují čtenáři. Studenti se podívali na obrázky z různých zdrojů a byli požádáni, aby zvážili emoce, které v nich každý obrázek vyvolal? - Proč je důležité zvolit vhodný obrázek při šíření zpráv? Co může naopak způsobit výběr nevhodného obrázku? - Mysleli si, že některá média vybírají emocionálně zabarvené obrázky záměrně? Proč? Jsou taková média důvěryhodná? - Mysleli jste si, že je spravedlivé, když média používají silně emocionálně nabitě obrázky? Proč ano, proč ne?

Aktivita 10 – Ověřte pravost obrázků a videí

Studentům 7. a 8. ročníku bylo ukázáno, jak ověřovat pravost obrázků a videí pomocí takových zařízení, jako je vyhledávání Google Reverse Image, online ověřování videa InVID a web France 24 – The observers . Studenti pak dostali řadu obrázků a byli požádáni, aby rozhodli, zda jsou pravé, falešné nebo zavádějící. Pomocí výše uvedených nástrojů studenti zkoumali původ obrázků, aby zjistili, zda jejich počáteční vjemy byly přesné nebo ne.

8.2. Česká republika

Pilotní fáze projektu v České republice probíhala na střední škole: Gymnázium Josefa Ressela v Chrudimi. Do aktivit byli aktivně zapojeni tři učitelé humanitních věd a následně byli s projektem obsáhle seznámeni další učitelé společenských věd, celkem devět lidí. S projektem byl obeznámen i celý pedagogický sbor – třicet devět lidí.

Do projektu se aktivně zapojilo 194 studentů, kteří si vyzkoušeli různé aktivity na základě didaktického materiálu z projektu viz níže. Zbývající studenti (celkem 473) byli s projektem seznámeni prostřednictvím distribuovaných letáků a také v rámci oslav 160 let gymnázia, kdy byla projektu věnována jedna místnost pro jeho prezentaci. Tato prezentace byla hojně navštěvována nejen současnými studenty, ale i bývalými studenty a přáteli naší školy.

V rámci projektu se na naší škole uskutečnilo několik aktivit:

Aktivita „rozpoznávání falešných zpráv a dezinformací“

Studenti dostali sadu zpráv z novin a jejich úkolem bylo rozpoznat, která je falešná. Studenti pracovali ve skupinách a každá skupina měla zprávy s jiným obsahem. Učitelé se snažili zahrnout zprávy, které nebylo možné okamžitě identifikovat, jako falešné zprávy. Studenti museli prokázat, že jsou obeznámeni s tématem, a získali dovednosti rozpoznat falešné. Aktivita probíhala v rámci jedné vyučovací hodiny ve více třídách, zařazeni byli žáci ve věku od 16 do 18 let. Výkon žáků lze považovat za vynikající.

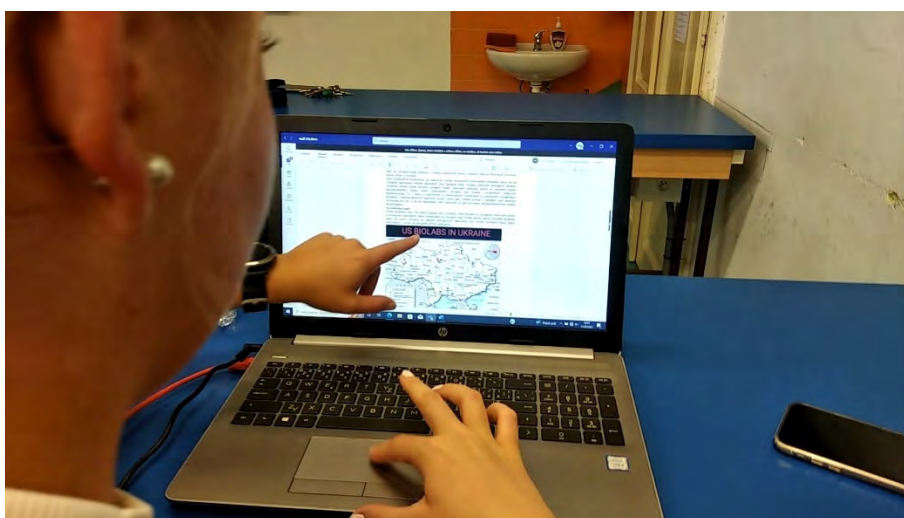
Aktivita „vytváření vlastních falešných zpráv a dezinformací“

Na základě získaných dovedností z první aktivity studenti postoupili ke složitější aktivitě, ve které byli sami tvůrci fake news a dezinformací. Stejně jako dříve u učitelů, i zde bylo úkolem vytvořit novinky, které nebylo možné okamžitě označit za falešné. Žáci byli opět rozděleni do skupin, které tentokrát mezi sebou soutěžily o větší úspěch v uznání. Úkolem aktivity bylo naučit studenty principy tvorby fake news a dezinformací formou hry a následně jim usnadnit jejich rozpoznání při jiných příležitostech. Do aktivity se zapojili studenti stejného věku a opět lze jejich úspěšnost označit za vynikající.

Aktivita „Práce se skutečným světem falešných zpráv a dezinformací“

V rámci této aktivity se studenti seznámili se skutečným světem fake news a dezinformací. Studenti se běžně dostávají do kontaktu s tímto světem prostřednictvím sociálních sítí nebo internetu. Studentům byla ukázána díla předních českých tvůrců dezinformací a úkolem studentů bylo zjistit, kde v textu tyto autoři tuto dezinformaci použili. K zadanému úkolu museli žáci využít dovednosti získané předchozí činností, ale také znalosti, které získávají studiem na naší škole. Věk studentů byl opět stejný a jejich práci lze označit za perfektní.

8.3. Rakousko

Aktivity v Rakousku byly realizovány na škole **Gymnasium und Realgymnasium Klagenfurt, Lerchenfeldstraße** přímo za účasti 2 učitelů (jejich vyučujícím předmětem je jako první *náboženství a etika* druhým *anglický jazyk*) a 131 studentů ve věku 11 až 16 let.

Oba učitelé měli každopádně příležitost podělit se o své aktivity a výsledky s dalšími 13 učiteli ve stejné škole, a to také pomocí výkazů, které projekt poskytl pro každou jednotlivou aktivitu.

Přístup a obsah aktivit

Různé třídní aktivity měly různé přístupy a cíle, které lze obnovit následovně, seskupením několika akcí do konkrétních předmětů:

Aktivita 1 – Odstranění falešných informací – Otrávené testovací tyčinky coronavirus?

Klíčovým cílem bylo naučit se strategii odstraňování falešných zpráv, umět najít dostatek informací a faktů, které by informovaly/přesvědčily někoho, kdo těmto falešným informacím věří, o opaku (tj. že testovací tyčinky nejsou jedovaté a nikomu, kdo je používá, neublíží).

Studenti byli dotázáni, jaké kroky by podnikli, aby našli informace podporující jejich domněnku, že informace o tom, že výtěry z testu na coronavirus jsou jedovaté, musí být falešné, a poté krok za krokem najít spolehlivé informace na spolehlivých webových stránkách. Třída také narazila na polospolehlivé informace/video a dvakrát zkontrolovala souvislosti (jako například video rakouského politika, který se zabýval problémem v rakouském parlamentu). Na závěr studenti prezentovali své poznatky a úvahy o výsledcích a zdrojích informací.

Aktivita 2 – Huntingtonův střet civilizací – demontáž Huntingtonových tezí

Hlavním cílem bylo, aby si studenti uvědomili, že to, co se jeví jako fakta nebo „pravda“, nemusí být vždy pravda nebo celá pravda. Se studenty jsem pracoval tak, aby reflektovali i svůj vlastní pohled na věc a cokoliv, co jim bylo prezentováno na faktech – i když fakta pocházela od politiků nebo univerzitních profesorů.

Aktivita sledovala několik artikulovaných kroků: 1) definování významu „kultury“, 2) rozdělení populace světa na kulturní entity zdůrazňující, jak složité to může být, 3) mapování světa podle kulturních entit, 4) představení Huntingtonova rozdělení světa na kulturní entity k porovnání s jejich a vyrovnání se s hlavní tezí, která naznačuje, že kulturní a náboženská identita lidí bude primárním zdrojem konfliktů ve světě po studené válce, 5) hodnocení studentů, do jaké míry souhlasí s daným tvrzením, 6) seskupení studentů do 4 Huntingtonových tezí hledajících zjištění, která by je potvrdila nebo byla v rozporu s nimi, a nakonec 7) prezentovat své výstupy v obecné diskuzi o Huntingtonových tezích a o nebezpečí, aby je člověk nebral jako skutečnou pravdu.

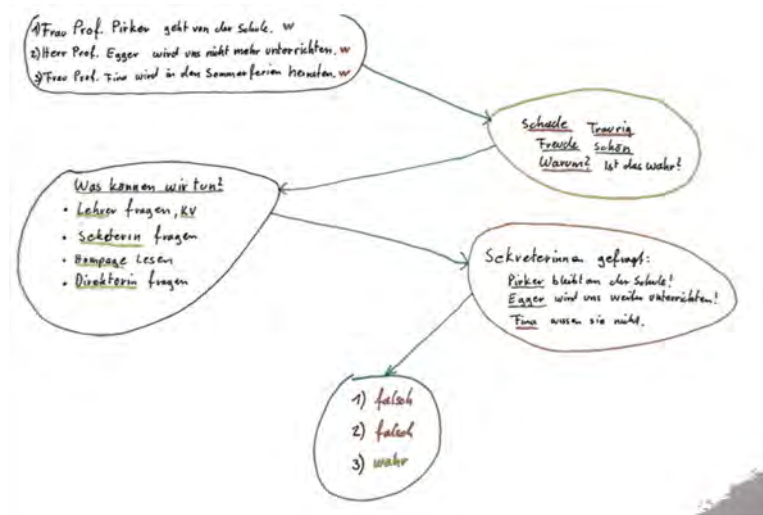

Nakonec studenti zjistili, že rozdělení světové populace do kulturních celků je velmi obtížné. Všimli si také, že v oddílech nebyly zahrnuty menšiny. Navíc zjistili, že s Huntingtonovými tezemi je třeba zacházet opatrně, protože většina z nich zjistila, že ne vždy říkal pravdu nebo že vynechával fakta.

Aktivita 2 – Je pravda, že...?

V této aktivitě byli studenti konfrontováni se třemi fámami o učitelích ve škole s hlavním cílem uvědomit si, že ne všechny fámy musí být pravdivé, kriticky přemýšlet a nacházet vlastní odpovědi.

Podrobněji byla tato aktivita určena nejmladší cílové skupině (ve věku 11 a 12 let) a také připravena společně se 3 cílovými učiteli, kteří byli osloveni se 3 fámami, které je třeba zkontrolovat: jeden učitel opouští školu hned příští rok, druhý už od dalšího semestru ve třídě neučí a třetí se o prázdninách vdává. Stejní učitelé připravili příběh na podporu svých fám a studenti se shromáždili do skupin, definovali tři metody, jak tyto fámy zkontrolovat, a začali podle toho zkoumat. Obrázek ukazuje tabulku připravenou skupinou a sdílenou se všemi třídami, která představuje každý krok jejich výzkumné

činnosti.

Nakonec studenti zjistili, že by měli diskutovat o tom, co si myslí, že je pravděpodobně pravda, najít způsoby, jak tyto fámy zkontrolovat a koho by se mohli zeptat kromě učitelů.

Aktivita 2 – Identifikace různé názory na izraelský konflikt¹

V této aktivitě byli studenti požádáni, aby na internetu vyhledali zdroje informací o izraelském konfliktu, rozlišili, zda pochází nebo nepochází ze sociálních médií, a vyhodnotili všechny objevené a použité zdroje.

Aktivita začala dotazem studentů, co již o konfliktu věděli, byli rozděleni do dvou skupin a dostali za úkol vyhledat informace o izraelském konfliktu na internetu. Jedna skupina měla povoleno používat pouze sociální média, druhá skupina pouze jiné zdroje než sociální média. Poté, co předložili své zdroje, byli rozděleni do dalších dvou skupin, z nichž jedna zkoumala pohled lidí z Izraele a druhá pohled lidí z Palestiny. Nakonec každá skupina předložila své argumenty podporující jejich názor jako správný. S učitelem jako moderátorem se studenti zamýšleli

¹ Tato činnost byla prováděna během druhého pololetí školního roku 2022-2023, tedy dlouho před teroristickým útokem Hamasu na Izrael 7. října 2023 a jeho následky.

nad tím, jak se cítí ve své roli a mluví za jejich stranu. Konečně shlednutí objektivního dokumentu na dané téma poskytlo třídě lepší obrázek o celé problematice.

V závěru si studenti vyzkoušeli, jak mohou být média jednostranná, pokud jde o jednu stranu konfliktu, a pochopili důvod svého pohledu na tento konflikt. Lepší znalost historie a skutečných faktů jakéhokoli konfliktu je zásadní, i když většinou zůstává velmi obtížné vytvořit si názor na to, kdo je viník, protože obě strany mají dobré a špatné argumenty.

8.4. Itálie

Pilotní testování v Itálii bylo provedeno na třech různých středních školách: Liceo Artistico „F. Mengaroni“ a Liceo „T. Mamiani“ se sídlem v Pesaru, Istituto di Istruzione Superiore „F. Seneca“, se sídlem ve Fanu.

Celkem bylo zapojeno 5 tříd s celkovým počtem 111 žáků ve věku od 14 do 17 let a zapojeni 3 učitelé. Většina aktivit probíhala v hodinách občanské výchovy a v hodině cizího jazyka (angličtiny).

Dva ze tří zapojených středoškolských učitelů měli možnost sdílet výsledky a podrobnosti projektu s celou školou během třídní rady a učitelských shromáždění.

Přístup a obsah aktivit

Aktivita 1 Umělá inteligence a Chat GPT

Do „Aktivity 1 Umělá inteligence a chat GPT“ se zapojilo 13 studentů třetích ročníků středních škol ve věku 16–17 let z lingvistické oblasti.

Aktivita zkoumala umělou inteligenci jako relevantní téma s významnými důsledky ve vědě, ekonomice, kultuře a společnosti.

Cílem aktivity bylo zvýšit povědomí studentů nejen o fenoménu samotném, ale také o různých úhlech pohledu, z nichž byl prezentován a hodnocen. To je povzbudilo, aby kriticky pochopili záměry komunikace. Zejména se zaměřením na Chat GPT studenti prozkoumali jeho potenciální hluboké důsledky, a to i ve vzdělávací oblasti.

Aktivita trvala 2 hodiny a probíhala následovně:

1. Krok 1: Zadání tématu a rozdělení studentů do skupin.
2. Krok 2: Krátká diskuze na základě otázek uvedených v Aktivitě 1.
3. Krok 3: Studenti měli za úkol najít na webu 2 až 4 zdroje na zadané téma.
4. Krok 4: Jednotlivé skupiny hodnotí spolehlivost informací pomocí zadaných otázek.
5. Krok 5: Hlubková analýza informací s ohledem na důvěryhodnost, platnost a úplnost.
6. Krok 6: Diskuze se studenty na základě analyzovaných informací s cílem určit kritéria pro spolehlivé informace.
7. Krok 7: Prozkoumání dalších prvků souvisejících s interpretací informací se zaměřením na konfirmační zkresení.

V rámci přípravy na aktivitu byl vytvořen soubor obsahující otázky určené k posouzení spolehlivosti, důvěryhodnosti, autorství, perspektiv, platnosti a úplnosti informací.

Studenti se soustředili na konkrétní kritéria považovaná za klíčová pro hodnocení informací objevených na internetu. Zvláště zdůraznili aspekty, jako je jazyk používaný v dokumentech, přítomnost spolehlivých odkazů a nutnost je ověřit. U autora zdůraznili důležitost přesného ověření identity autora a perspektivy, z níž sledují a hodnotí téma, ke kterému se vyjadřují.

Zde je seznam použitých dokumentů:

https://blog.osservatori.net/it_it/storia-intelligenza-artificiale

[https://www.treccani.it/enciclopedia/intelligenza-artificiale#:~:text=Si%20chiama%20intelligenza%20artificiale%20\(IA,%2C%20dell'intero%20pensiero%20umano](https://www.treccani.it/enciclopedia/intelligenza-artificiale#:~:text=Si%20chiama%20intelligenza%20artificiale%20(IA,%2C%20dell'intero%20pensiero%20umano)

Aktivita 2 Fake news? 8. březen a Mezinárodní den žen

"Aktivita 2 Fake news? 8. březen a Mezinárodní den žen" zahrnovaly studenty 10. ročníku (ve věku 14-15 let) celkem 26 účastníků.

Cílem aktivity je zvýšit povědomí o klíčových pojmech, jako jsou dezinformace, misinformace, předsudky a zaujatost, a také rozlišovat mezi fakty a názory.

Studenti provedli ověření faktů souvisejících s důvody, které vedly k výběru data 8. března každého roku k oslavě Mezinárodního dne žen. Při analýze článků zvažovali faktory, jako je rozlišování mezi fakty a názory, hodnocení spolehlivosti zdroje a hodnocení důvěryhodnosti zúčastněných autorů a aktérů.

Aktivita trvala 4 hodiny a probíhala následovně:

- Krok 1: Zahajte krátkou třídní diskuzi vedenou učitelem o hlavních důvodech oslav Mezinárodního dne žen a různých teoriích, které stojí za výběrem data.
- Krok 2: Proveďte krátkou prezentaci zahrnující klíčové pojmy, jako jsou falešné zprávy, dezinformace, misinformace, bias a předsudky, a také představte pojmy jako herci, agenti, fakta, názory a role a dopad médií ve společnosti.
- Krok 3: Poskytněte pokyny, jak najít a ověřit informace, konkrétně na internetu.
- Krok 4: Uspořádejte studenty do malých skupin po dvou nebo třech, aby našli a prozkoumali webové stránky.
- Krok 5: Nechte studenty vyplnit Modul 1-1-IV „Zdroj a jeho relevance a důvěryhodnost“ pomocí poskytnuté šablony pro třídu.
- Krok 6: Aktivitu zakončete závěrečnou diskuzí, kde se podělíte o zjištění a postřehy.

Učitel připravil podklady pro aktivitu, včetně seznamu webových stránek souvisejících s tématem od různých kulturních mezinárodních institutů, odborů, institutů historických studií, univerzit, organizací pro práva žen atd.

Poté, co byli studenti informováni o různých odpovědích na otázky, měli za úkol samostatně hledat alternativy k tématu pomocí internetu, bez jakýchkoli konkrétních doporučení, zajistit vyvážený pohled s alespoň jedním podpůrným a jedním opačným pohledem. Jejich cílem bylo prozkoumat a pochopit důvody různých úhlů pohledu souvisejících s tématem. Tento přístup podporoval nezávislý výzkum, kritické myšlení a schopnost analyzovat různé pohledy na dané téma.

V konečném výsledku museli studenti posoudit zdroje, které našli. U každého článku museli prozkoumat důvody a záměry autora nebo herce. Cílem tohoto kroku bylo rozvinout jejich dovednosti kritického myšlení vyhodnocením motivů a perspektiv, které jsou základem informací, se kterými se setkali, a podpořit tak hlubší pochopení spolehlivosti zdrojů a potenciálních předsudků.

Doporučení: Stručný úvod k tématu zajistil, že všichni studenti jasně porozuměli svému úkolu. Stanovení konkrétního limitu počtu zdrojů důkazů se ukázalo jako přínosné.

Aktivita 3 Falešné zprávy a dezinformace týkající se změny klimatu a globálního oteplování

„Aktivita 3 Falešné zprávy a dezinformace týkající se změny klimatu a globálního oteplování“ zapojila studenty 10. ročníku (ve věku 14–15 let) s celkovým počtem 20 účastníků.

Cílem aktivity bylo zvýšit povědomí o klíčových pojmech, jako jsou dezinformace, misinformace, bias a předsudky, a také rozlišovat mezi fakty a názory. Aktivita zahrnuje školení o ověřování faktů prostřednictvím analýzy vybraných webových stránek, které pojednávají o teoriích souvisejících se změnou klimatu a globálním oteplováním. To zahrnuje zkoumání článků za účelem rozlišení mezi fakty a názory, hodnocení věrohodnosti zdroje, identifikaci aktérů a autorů a posouzení spolehlivosti stránky i textu.

Aktivita trvala 4 hodiny a probíhala následovně:

- Krok 1: Začněte krátkou třídní diskuzí vedenou učitelem o dopadu změny klimatu ve světě i v naší zemi. Diskutujte o jejích příčinách a možných řešeních nebo strategiích zmírňování.
- Krok 2: Prezentujte klíčové pojmy, jako jsou fake news, dezinformace, misinformace, bias, předsudky, aktéři, agenti, fakta, názory a role médií ve společnosti.
- Krok 3: Vzdělávejte studenty, jak vyhledávat a ověřovat informace v médiích.
- Krok 4: Uspořádejte studenty do malých skupin po dvou nebo třech a dejte jim za úkol najít a prozkoumat webové stránky.
- Krok 5: Požádejte studenty, aby vyplnili šablonu „Modul 1-1-IV Zdroj a jeho relevance a důvěryhodnost“ poskytnutou pro třídu.
- Krok 6: Aktivitu zakončete závěrečnou diskuzí, která studentům umožní podělit se o svá zjištění a postřehy.

Při přípravě aktivity byly prozkoumány různé webové stránky o změně klimatu a globálním oteplování, které zahrnovaly pohledy mezinárodních organizací a různých vědců. Zdroje obsahovaly jak podpůrné, tak i opačné názory na tyto otázky.

Studenti byli instruováni, aby nezávisle vyhledávali na internetu důkazy bez konkrétních doporučení webových stránek. Bylo po nich požadováno, aby našli dvě až tři webové stránky, z toho alespoň jeden podpůrný a jeden opačný pohled na dané téma. Tyto webové stránky sloužily studentům jako zdroje k prozkoumávání a shromažďování informací během aktivity, čímž podporovaly různorodé a komplexní chápání předmětu. Rozmanitost zdrojů měla za cíl povzbudit kritické myšlení a analýzu mezi studenty, když se zabývali různými pohledy a informacemi z renomovaných zdrojů.

V konečném výsledku museli studenti posoudit zdroje, které našli. U každého článku museli prozkoumat důvody a záměry autora nebo herce.

Doporučení: Stručný úvod k tématu zajistil, že všichni studenti jasně porozuměli svému úkolu. Stanovení konkrétního limitu počtu zdrojů důkazů se ukázalo jako přínosné.

Aktivita 5 Umělá inteligence a falešné zprávy

„Aktivita 5 Falešné zprávy a dezinformace týkající se změny klimatu a globálního oteplování“ se zúčastnilo 25 studentů (ve věku 14–15 let).

Cílem aktivity bylo zlepšit porozumění novým technologiím spojeným s umělou inteligencí a identifikovat dezinformace a fake news prostřednictvím výzkumu oficiálních zdrojů.

Aktivita trvala 3 hodiny a probíhala následovně:

- Krok 1: Třída byla rozdělena do 3 skupin, každé z nich byl přidělen jeden z obrázků generovaných umělou inteligencí:
  - Papež s traperskými postoji
  - Trumpovo zatčení
  - Salvini v posteli s černým klukem
- Krok 2: Pomocí modelu A1 studenti diskutovali o klamavé povaze novinových článků, které na první pohled vypadají realisticky, ale jsou nepravděpodobné.
- Krok 3: Studenti provedli průzkum zdrojů, a to jak softwaru vytvářejícího obrázky, tak falešných zpráv spojených s obrázky.
- Krok 4: Studenti prezentovali své poznatky svým spolužákům a za podpory učitele se o své objevy podělili na tabuli.

Mezi materiály připravené učitelem pro aktivitu patřily: Úvod do umělé inteligence a Výzkum významných obrázků vytvořených pomocí softwaru umělé inteligence (například midjourney, chat gpt).

Studenti využívali svá osobní zařízení, včetně počítačů, tabletů a chytrých telefonů, k vyhledávání na internetu během celé aktivity.

Výsledky činnosti zahrnují vyhodnocení poskytnutých i online zdrojů. Studenti se zapojili do diskuzí na každé identifikované téma, podpořené shromážděnými důkazy, předvedli svou schopnost identifikovat předsudky a přesně určit dezinformace skryté za obrázky.

Stejná aktivita byla opakována v jiné třídě, do které se zapojilo 27 studentů ve věku 16–17 let.

8.5. Polsko

Pilotní testování v Polsku bylo provedeno ve třech různých školách:

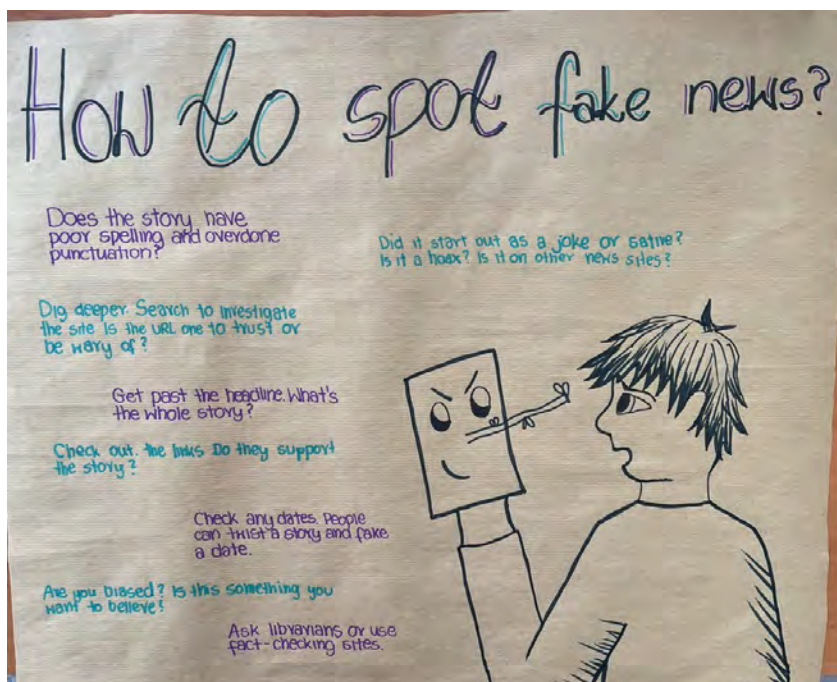
- 1) III. střední škola s bilingvními odděleními v Zabrze,
- 2) Základní škola č. 20 v Katovicích,
- 3) Základní škola č. 9 v Gliwicích.

Celkem 313 studentů ve věku od 10 do 18 let a 18 učitelů (z různých předmětů: polský jazyk, dějepis, matematika, italština, francouzština, biologie, němčina, zeměpis).

III STŘEDNÍ ŠKOLA S BIJINGVÁLNÍMI ODDĚLENÍMI V ZABRZE

Aktivita 1

Asi sto dvacet studentů ve věku 15 až 18 let se v rámci výuky angličtiny zúčastnilo projektu „Active“ na III. střední škole v Zabrze. Každá skupina zapojená do projektu se nejprve dozvěděla o záměrech a záměrech projektu a poté ve skupinách po třech/čtyřech připravila prezentace o fake news. Každé skupině byly přiděleny tři lekce (125 minut) na práci ve skupinách a přípravu prezentací. V dalších dvou lekcích pak studenti prezentovali svou práci a diskutovali o fake news.

Krok 1

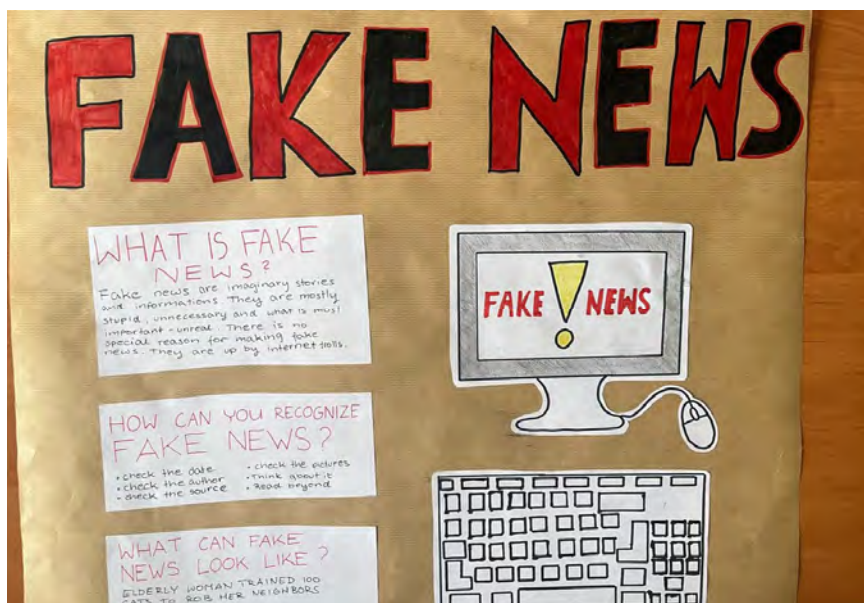
- účast studentů prvních, druhých a třetích tříd střední školy na hodinách angličtiny (cca 100 studentů)
- úvodní lekce o FAKE NEWS
- co jsou zač
- kde na ně můžeme narazit
- poslech s porozuměním
- vyhledávání příkladů falešných zpráv

Krok 2

- prezentace projektu a jeho hlavních cílů a záměru
- rozdělení studentů do skupin po třech/čtyřech lidech
- výběr libovolného tématu (biologie, zeměpis, zvířata, strava, historie atd.)
- příprava prezentací na zadané téma (dvě skutečné informace, jedna fake news)
- práce ve skupinách ve třídě cca 3 vyučovací hodiny

Krok 3

- prezentace každé skupiny
- úkol zbytku: zachytit falešné zprávy z každé prezentace
- diskuze: co studentům práci usnadnilo a co bylo naopak obtížné, hodnocení prezentací studenty
- diskuze: jak být pozornější k fake news, jak kontrolovat zdroje

Aktivita 2

28.02.2023 Školení k projektu (2 hodiny) se zúčastnilo 9 učitelů různých předmětů (polský jazyk, dějepis, matematika, itaština, francouzština, biologie, němčina, zeměpis). Učitelé se dozvěděli o hlavních předpokladech a cílech projektu. Někteří z nich se během výuky pokusili představit prvky projektu.

Zpětná vazba

Ve skupinách, kde se projektové aktivity prováděly, se studenti velmi zapojovali do práce a přípravy prezentace. Samotný projekt hodnotili jako velmi zajímavý a rozvíjející se. Navíc si díky aktivitám projektu studenti rozšířili své znalosti a povědomí o fake news. Navíc díky projektovým nástrojům mohli rozvíjet svou schopnost kriticky myslet, chápat souvislosti, ověřovat informační zdroje, budovat kulturu dialogu a provádět vlastní výzkum. Také učitelé, kteří se zapojili do projektu, hodnotili projekt jako velmi zajímavý a rozvíjející se. Nepochybně využijí projektové aktivity ve své vzdělávací práci i v budoucnu.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA Č. 20 V KATOWICÍCH

„Odpovědnost za slovo“ – řada projektových aktivit:

Do pěti hlavních setkání se zapojilo 5 tříd s celkem 38 studenty a 3 učitelé. Většina aktivit probíhala v hodinách polského anglického jazyka.

Aktivity:

- Workshop o tom, jak si ověřit informace na internetu
- Pravda nebo lež? Uvádění znalostí do praxe
Žáci samostatně vybírali aktuální témata, ověřovali informace dostupné na internetu na různých portálech a prezentovali výsledky své práce.
- Testování lifehacků známých TikTokerů
Žáci testovali účinnost lifehacků nalezených na TikToku, natáčeli filmy, porovnávali efekty svých experimentů s realizací na videích na internetu.
- Sociální experiment. Jak těžké je vyrábět fake news?
VYTVÁŘENÍ VLASTNÍCH FAKE NEWS – k čemu?
Žáci se dozvěděli o aplikacích a portálech, které umožňují produkci fake news.
Zkontrolovali, kolik energie je potřeba k vytvoření falešných zpráv.
Ověřili si, kolik lidí v jejich komunitě má ve zvyku ověřovat informace.

Efekt účasti na projektu:

Při realizaci základního kurikula měli žáci příležitost diskutovat o otázkách, které jsou pro ně důležité:

- Společně jsme přezkoumali informace, které se týkaly zejména mladých lidí;
- Děti měly možnost provést experiment a analyzovat jeho výsledky;
- Žáci se dozvěděli, jak snadné je vytvářet fake news a jak je těžké je rozpoznat;
- Mladí lidé upozornili na to, jak často jsou vystaveni manipulaci.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA Č. 9 V GLIWICE

1. Prezentace programu na poradě zaměstnanců v září
2. Diskuze a akční plán při jednání Humanitního týmu
3. Do projektu se zapojily tři jazykové třídy žáků 8. ročníku (78 žáků v angličtině) a tři nižší třídy (77 žáků v polštině).

Projektový tým tvořili tři učitelé anglického jazyka a tři třídní učitelé 4.–6. ročníků.

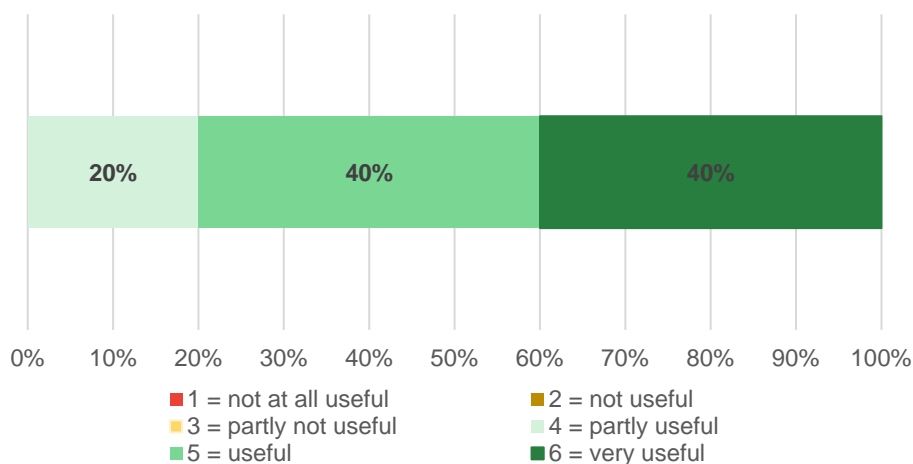
4. Práce probíhaly podle následujících fází (materiály na virtuální nástěnce Padlet):
  - i. Workshopy „Mediální gramotnost Úvod“ a Bezpečnost na internetu
  - ii. Seznámení studentů s pojmy: fake news, hoax, misinformation, dezinformace, reklama, propaganda, satira, clickbait atd.
  - iii. Analýza známých hoaxů:
    - S pomocí jakých nástrojů byly vytvořeny?
    - Jak lidé přišli na to, že je to fake?
    - Jak reagovali?
    - Jaký byl účel těchto akcí?
  - iv. Průzkum studentů – vyhledávání fake news na internetu.
  - v. Analýza textů, videí, fotografií pomocí průvodce Jak rozpoznat falešné zprávy?
  - vi. Vytvoření databáze pro ostatní studenty – užitečné stránky, postupy. Tvorba plakátů.
  - vii. Falešné nebo skutečné? cvičení: titulky / fotky / filmy / profilové fotky (obličej)
  - viii. Skupinová práce – vytváření falešných zpráv, které znějí/vypadají velmi pravděpodobně, nebo hledání skutečných příběhů, které zní neskutečně
  - ix. Prezentovat tyto výtvary ostatním třídám, které se účastní projektu a které pak rozhodují: falešné nebo skutečné?
  - x. Diskuze: Které prvky těchto příběhů vzbuzují důvěru a které se zdají podezřelé? Na základě čeho si to myslíme?
  - xi. Diskuze ve skupinách – jaký dopad může mít tento typ zpráv na příjemce, seřazení od nejméně škodlivých po nejnebezpečnější.
  - xii. Výuková činnost – studenti vedli workshopy pro ostatní žáky 4. - 8. ročníku s využitím získaných znalostí a dovedností.

9. Zkušenosti a výsledky hodnocení pro učitele

Všichni učitelé považovali účast na projektu za užitečnou. Velmi užitečná byla účast pro 40 % učitelů a pro 20 % částečně užitečná. Učitelé, pro které byla účast v projektu užitečná jen částečně, byli ti, kteří své dovednosti v daných tématech hodnotili jako velmi vysoké ještě před účastí na projektu.

Byla pro vás účast na projektu obecně užitečná?

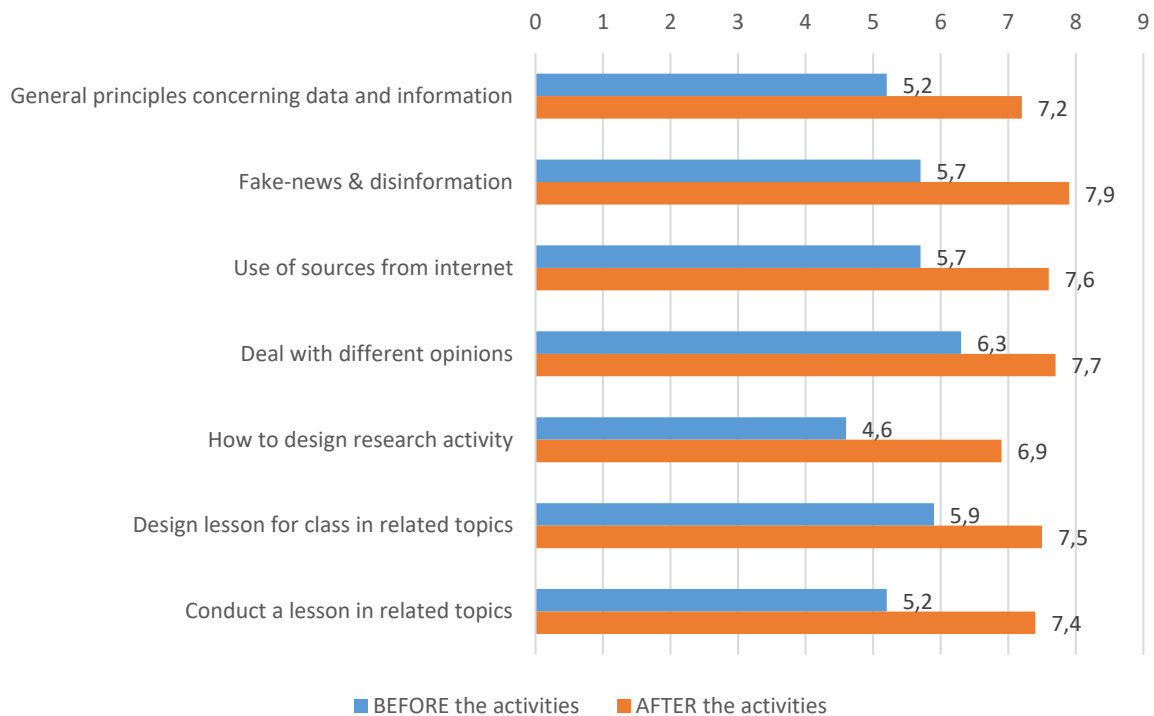
Zdroj: Ex-post hodnocení implementace ACTIVE Toolkit ve třídách

Na základě výsledků sebehodnocení si učitelé díky projektu zlepšili své dovednosti v jednotlivých oblastech (v průměru z 5,5 na 7,5 na stupnici od 1 do 9). Účast pomohla učitelům zlepšit jejich dovednosti v následujících oblastech:

- pochopení obecných principů týkajících se dat a informací
- pochopení fake news a dezinformací
- porozumění používání zdrojů z internetu
- vypořádat se s různými názory
- navrhnout výzkumnou činnost
- navrhnout lekci pro třídu v souvisejících tématech
- vést lekci souvisejících témat

Ohodnoťte své znalosti PŘED a PO účasti v projektu ACTIVE.

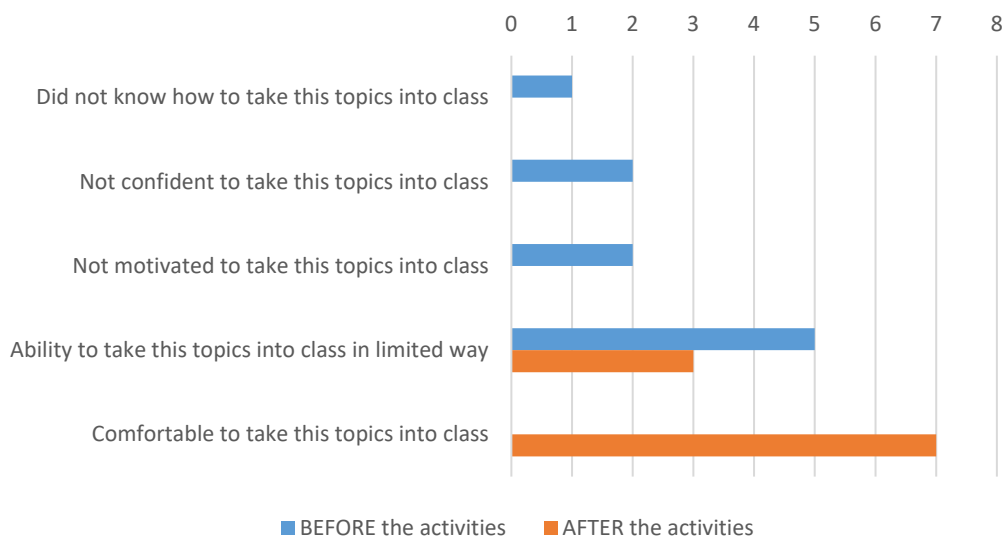
Zdroj: Ex-post hodnocení implementace ACTIVE Toolkit ve třídách

Poznámka: hodnoceno na stupnici 1 až 9, kde 1 odpovídá omezeným znalostem a 9 odpovídá dobrým znalostem

Zapojení učitelů do projektových aktivit a implementace ACTIVE Toolkit ve třídách mělo významný pozitivní dopad na jejich schopnost vnášet do třídních aktivit dotčená témata fake-news, dezinformací a kontroverzních témat.

Jaká byla vaše schopnost připravovat a vést třídní hodiny týkající se témat PŘED vaší účastí v projektu ACTIVE ve srovnání s TEĎ?

Zdroj: Ex-post hodnocení implementace ACTIVE Toolkit ve třídách

Kvalitativní zpětná vazba od učitelů, co získali díky implementaci sady ACTIVE Toolkit ve třídě se studenty:

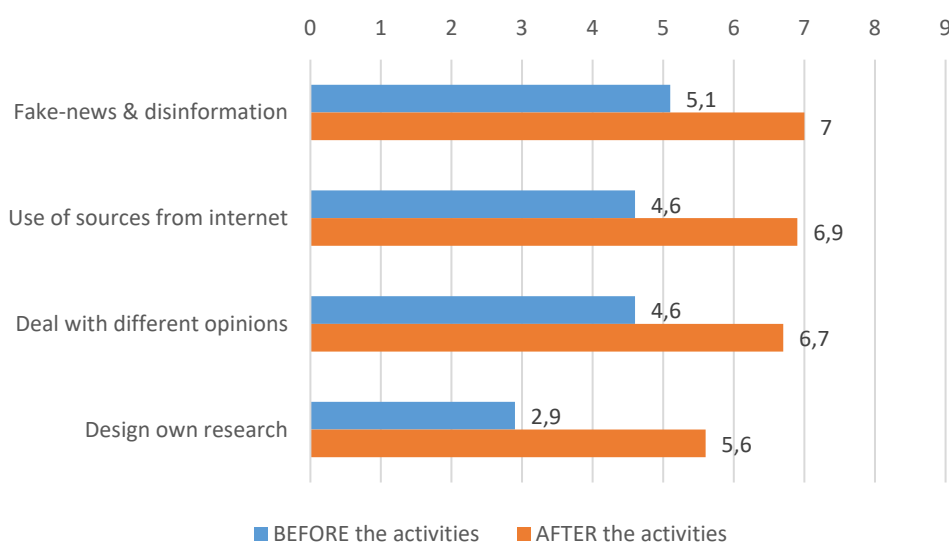
- Naučil jsem se, **jak zvýšit povědomí studentů o fake news a dezinformacích**. Naučil jsem se také projektovat výzkumnou činnost.
- Jak **rozpoznat předsudky**
- Nové příklady a **inspirace pro mé vlastní lekce**. Byl jsem nucen **vytvářet nové aktivity**, studovat více zdrojů. A také zkušenost s účastí na mezinárodním projektu Erasmus+.
- Jak vést lekci, navrhnout výzkumnou činnost, **navrhnout lekci pro třídu**.
- Dostal jsem spoustu různých nápadů, jak implementovat kritický pohled na informace a zdroje do lekce.
- Naučil jsem se **neprovádět související činnosti s předem vytvořenými nápady nebo očekávanými výsledky**. Studenti **svými postřehy** a názory často překvapili a často bylo obtížné je zahrnout ve prospěch ortodoxnějších názorů. Také jsem se dozvěděl, že **studenti byli často mnohem gramotnější, co se týká zdrojů informací, než učitel** a byli mnohem lépe schopni rozpoznat příklady dezinformací, misinformací a fake news.
- Naučil jsem se **lépe třídit informace** pro přípravu aktivit pro studenty. Sám jsem **se naučil lépe rozumět jednotlivým krokům při práci s fake news**. Mám lepší přehled o aktivitách, které jsou zaměřeny na témata, která souvisejí s fake news a prací s informačními zdroji.
- Nová **inspirace pro mé lekce, další úhly pohledu** (vzdělávání napříč zúčastněnými zeměmi)
- **Zvažování toho, jak mysl funguje a podléhá předsudkům**, bias a „komfortním zónám“ a jak by mohly oklamat naši schopnost uvažování a být zavádějící.

10. Zkušenosti a výsledky hodnocení pro studenty

Konečnou cílovou skupinou aktivit byli studenti. Na základě hodnocení učitelů studenti, kteří se účastnili třídních aktivit, těžili z aktivit tím, že zlepšili svou schopnost zacházet s fake news a dezinformacemi, využívat zdroje na internetu, vypořádat se s odlišnými názory a navrhovat vlastní výzkum. Hodnocení od učitelů ukazuje, že studenti byli před aktivitami velmi málo obeznámeni s navrhováním vlastního výzkumu a že aktivity pomohly studentům pochopit základní principy a metody výzkumu. Na druhou stranu znalosti, jak se vypořádat s fake news a dezinformacemi a s ověřováním faktů, byly vyšší než předtím.

Ohodnoťte znalosti studentů, kteří se účastnili třídních aktivit PŘED a PO AKTIVNÍCH aktivitách prováděných ve třídě

Zdroj: Ex-post hodnocení implementace ACTIVE Toolkit ve třídách

Poznámka: hodnoceno na stupnici 1 až 9, kde 1 odpovídá omezeným znalostem a 9 odpovídá dobrým znalostem

Kvalitativní zpětná vazba od učitelů, co jejich studenti získali účastí na aktivitách založených na ACTIVE Toolkit:

- Moji studenti se naučili, jak **být opatrnější**, pokud jde o falešné zprávy a dezinformace. Naučili se také kontrolovat informace a vyhledávat **zdroje**. Navíc jsou schopni **navrhnout vlastní výzkum**.
- **Nevěřte všemu**, co vidíte nebo slyšíte na internetu.
- Jeden příklad: skvělý soudní proces v **Aktivité Muammar al-Khadaf**: Studenti se naučili používat různé zdroje z internetu (zprávy, videa, grafy), zacházet s různými možnostmi (Khadafí má své následovníky nebo odpůrce). Díky účasti u soudu se **naučili argumentovat a obhajovat vlastní možnosti**, vynášet rozsudky, odsuzovat diktátora.
- **Pracujte s Fake news, využívejte zdroje z internetu**, vypořádejte se s různými názory.

- Že nesmí **věřit všemu**, co čtou/slyší/vidí bez zkoumání zdroje a účelu. Jak dvakrát zkontrolovat informace/zdroje. **Smýšlet více kriticky**.
- Studenti se dozvěděli, jak obtížné může být občas vytvořit fake news nebo šířit dezinformace, i když uznali, že pokud je vynaloženo dostatečné úsilí na jejich přípravu, **mohou fake news poskytnout mocný nástroj k ovlivňování názorů lidí**.
- Děti se naučily **lépe rozlišovat jednotlivé internetové zdroje** – naučily se hledat autora textu, kdy autor text psal, z jakých zdrojů čerpal informace. Všechny zmíněné věci naučily děti porovnávat se mezi sebou a hodnotit pravdivost textů. Žáci se dozvěděli, **že ne všechny informace, které jsou zveřejněny na internetu, jsou pravdivé** a naučili se způsoby, jak si pravdivost informací ověřit. Prošli jsme několika typy ověřování informací. Naučili se také sami vytvářet fake news.
- Moji studenti se naučili, **že každý problém může mít dvě strany a měli bychom spolu mluvit, abychom předešli nedorozumění**. Snaží se také vytvářet vlastní hoaxy a dezinformace a sledovat, jak je snadné je šířit a někdy je **těžké ověřit jejich důkazy**.
- Naučili se **vyhledávat informace o určitém tématu z různých zdrojů** na internetu, analyzovat různé webové stránky, články, texty na dané téma a **sledovat, jak jsou osobní zájmy vyjádřeny z konkrétní perspektivy** a jak tyto zájmy vedou k řešení daného tématu v textu. Také se naučili, **jak je naše mysl podmíněna bias, předsudky, přesvědčeními, osobními zájmy** atd., a **jak je pro nás obtížné rozlišit správné aspekty našich myšlenek**.

11. Učitelé pokračují v aktivitách

Účast učitelů v projektu ACTIVE je inspirovala k tomu, aby začlenili přístup a aktivity ACTIVE do svých třídních aktivit a všichni učitelé zapojení do závěrečného hodnocení (10 ze 13 učitelů přímo implementujících sadu ACTIVE Toolkit) v tom pokračují nebo plánují pokračovat. aktivity založené na ACTIVE Toolkit ve svých třídách se studenty.

To ukazuje a dokazuje atraktivitu témat a přístupů metodiky ACTIVE.

12. Model připravený k použití ve školách

ACTIVE Toolkit byl úspěšně testován učiteli ve třídách při školních aktivitách se studenty. Přínos realizace aktivit pro učitele a studenty/žáky se jasně ukázal:

- učitelé mohou těžit z rozsáhlého teoretického zázemí a praktických činností, které si mohou použít ve třídách,
- a **studenti** mohou mít prospěch z účasti na učení tím, že se věnují aktivitě a získávají kompetence potřebné k řešení složitých problémů a informací na internetu.

Po skončení pilotní fáze projektu byly sesbírány vstupy (*jak od učitelů, tak od studentů*) určené k lepšímu utváření společných konečných **pokynů** ukazujících navrhovaný způsob, jak replikovat zkušenosti v jiných školách, a tím podpořit učitele pomocí základních pokynů a poskytnout jim všechny použité dokumenty a materiály.

V sekci **Project Results** na webových stránkách projektu ACTIVE [<https://www.active-citizen.eu>] lze všechny ²nástroje a materiály používané a testované ve třídách (tj. **ACTIVE Toolkit**) **snadno a zdarma stáhnout** spolu s těmito **pokyny**. Cílem je poskytnout krátký popis zkušeností s implementací inovativního přístupu ACTIVE založeného na ACTIVE Toolkit a inspirovat široké spektrum středních škol k zavádění metodik a aktivit do svých osnov.

Result 1

ACTIVE Toolkit

Toolkit for promoting ACTIVE and responsible citizenship at schools

DOWNLOAD THE TOOLKIT

Result 2

ACTIVE Guidelines

Guidelines for ACTIVE and responsible citizenship in schools

DOWNLOAD THE GUIDELINES

²Všechny dokumenty dostupné ke stažení jsou licencovány pod **mezinárodní licencí Creative Commons Attribution- ShareAlike 4.0** a vyvinuty v rámci projektu ACTIVE financovaného programem Erasmus+, proto jsou zcela zdarma, ale nelze je použít pro komerční aktivitu a nelze z jejich použití jakkoli profitovat.

Toolkit se skládá z příruček a manuálů pro podrobné pochopení konkrétního obsahu, účelu a kroků každé aktivity a sady pracovních materiálů, které mají být konkrétně použity ve třídě, podle struktury nastíněné v kapitole 6.

Tento graf pak reprodukuje logiku zásahu **přístupu ACTIVE** a poskytuje vizuální shrnutí konkrétních kroků v logickém pořadí pro lepší využití ACTIVE Toolkit strukturovaného takto:

I. **Metodika pro učitele** sestávající se z vysvětlení principů a termínů a pojmů, které mají být použity při implementaci Toolkitu. Cílem metodiky je poskytnout zázemí a nastavit společný základ a porozumění pro učitele, aby byli připraveni vzít si Toolkit do třídy.

II. **Kniha aktivit pro učitele** je souborem pracovních aktivit (*scénáře krok za krokem*), které učitelé mohou použít ve třídách. Aktivity korespondují s tématy metodiky, takže učitelé mohou snadno najít vhodnou aktivitu pro téma probírané v metodice. Existuje alespoň jedna aktivita pro každé téma zahrnuté v Metodice.

III. **Pracovní materiály pro aktivity a studenty** sestávající se z materiálů, které mají být použity se studenty během aktivit. Materiály se týkají především šablon, které může učitel předat studentům, aby lépe strukturoval aktivitu.

Před zahájením činností se učitelé musí seznámit s příslušnými částmi Metodiky pro učitele a celkovou skladbou a logikou aktivit uvedených v příručce Aktivity do tříd pro učitele, aby měli celkovou představu, jakými tématy se aktivity zabývají.

Podrobnější dokument s názvem **Modul 0** poskytuje obecné porozumění modelu ACTIVE a jeho procesu, stejně jako první definici základních pojmů, jako jsou informace, fakta, pravda a objektivita.

Pro větší praktičnost a efektivitu uvádíme několik navrhovaných způsobů (tj. konkrétních třídních aktivit), jak používat nástroje poskytované v sadě nástrojů nazvaný Toolkit:

- a. **„Velká projektová aktivita založená na Toolkitu“** – Použijte Toolkit jako základ pro navrhování dlouhodobé projektové vzdělávací aktivity. Implementujte celý rozsah Toolkitu a jeho aktivit krok za krokem během dlouhodobé projektové vzdělávací aktivity (budeme to nazývat „velký projekt“).
- b. **„Malá projektová aktivita“** – Použijte Toolkit pro malou projektovou aktivitu, kterou lze provést během jedné nebo dvou vyučovacích hodin.
- c. **„Toolkit implementovaný během jakékoli projektové aktivity“** - Použijte Toolkit během jakékoli projektové vzdělávací aktivity navržené podle jiných principů nebo metodologie. Aplikujte principy a koncepty uvedené v Metodice a vyberte vhodné aktivity uvedené v Toolkitu, které jsou relevantní pro vaše projektové aktivity.
- d. **„Používejte Toolkit k práci s dezinformacemi“** – Vybrané aktivity můžete velmi dobře použít k práci pouze s jednou „interaktivní/důležitou“ dezinformací. Mohou to být dezinformace, které najdete na internetu (jako příspěvek na sociálních sítích, video na YouTube, článek, webová stránka atd.), které by byly prozkoumány se studenty (ověření faktů, bias, pochopení smyslu informací).
- e. **“Toolkit implementovaný během běžné výuky”** - Používejte vybrané aktivity a/nebo pracovní materiály během běžné výuky. Vyberte si relevantní koncepty, aktivitu nebo šablonu, která studentům pomůže prozkoumat probírané téma/předmět ve třídě a dozvědět se o něm více.
- f. **„Řešení konfliktů“** – Použijte sadu nástrojů a aktivity k vyřešení konfliktu, který ve třídě vznikne, protože sada nástrojů je navržena tak, aby pomohla překonat různé pohledy, přesvědčení a názory.
- g. **„Inspirujte se Toolkitem“** - Použijte Metodiku a navrhované aktivity jako inspiraci a najděte si svůj vlastní přístup, jak přenést prezentované principy a koncepty do třídy.

13. Závěry

ACTIVE Toolkit nabízí proces pro přístup k jakémukoli problému nebo složitému problému krok za krokem, které pokrývají celý proces od definování problému, nalezení relevantních informací, konfrontace protichůdných názorů a předpokladů, zkoumání hodnot zainteresovaných stran až po vyhodnocení a formulaci závěrů.

Oblasti probrané v teoretické metodice jsou do výuky vnášeny prostřednictvím AKTIVIT. Ty jsou založeny na principech učení praxí a projektového učení. Navržené aktivity umožňují studentům rozvíjet kompetence potřebné k řešení složitých problémů a porozumět informacím pro zodpovědná rozhodnutí.

ACTIVE Toolkit lze aplikovat na projektové učení nebo v rámci „běžné“ vyučovací hodiny. ACTIVE Toolkit je zvláště užitečný při řešení dezinformací a kontroverzních témat a poskytuje učitelům jedinečný nástroj k řešení těchto problémů.

Toolkit pokrývá otázky související s informacemi a zaměřuje se na to, jak používat ověřování faktů a laterální čtení k identifikaci misinformací a fake news. Na rozdíl od většiny přístupů k této problematice však jde dále, nad rámec ověřování faktů, a přináší jedinečné přístupy a nástroje k celkovému posouzení problému nebo komplexního tématu.